

ПОРЕДИЦА

ПОЕТИ
РОМАН-
ТИЦИ

НИКОЛАУС
ЛЕНАУ

СТИХОТВОРЕНИЯ

НИКОЛАУС
ЛЕНАУ
СТИХОТВОРЕНИЯ

Превод от немски
Христо Маринов

Аб
*Издателско
Ателие*
София, 2006

Nikolaus Lenau
Gedichte

© Николаус Ленау, автор
© Христо Маринов, превод
© Издателско ателие А⁶

ISBN - 10: 954 - 737 - 635 - 7
ISBN - 13: 978 - 954 - 737 - 635 - 9

СЪДЪРЖАНИЕ

СТИХОТВОРЕНИЯ

Тъжни пътеки	7
Душевноболният	9
Погледни реката	10
Навред е мъртво тихо	11
Есен	12
Есенно решение	13
Болният в градината	15
Майката на гроба на детето си	16
Погребение на една стара просякиня	18
На меланхолията	20
Скръб	21
Тъй див и потресаваш бе сънят	22
Залцбургското гробище	23
Смъртта на пролетта	24
Една есенна вечер	25
Самота	27
Тежката вечер	28
Там погледни	29
Славоят върху кръста	30
До носилката на любимата	31
Буря	33
Раздяла	35
Зимна нощ	37
Мрачният странник	39
Ахасфер	41
Двойна мъка	49
Копнеж за забрава	50
Морска тишина	51
Изгубено щастие	54

Преходност	55
Vanitas	57
На надеждата	59
Тримата цигани	62
На вятъра	64
В пустинята	65
Есенна жалба	67
Болката	68
Царува глуха преходност	69
Твърде късно	70
Тримата	71
На моя препариран лешояд	73
На смъртта	79
На един поет	80
Край!	81
Ехо	82
Небесна мъка	83
Мъгла	84
Въпрос	85
Звук от родината	86
Младост и любов	87
Аскетите	88
Гласът на дъжда	89
Гласът на камбаните	90
Самота	91
Разпятие	92
Спомен	93
Нощен вятър	95
Молба	96
Младежки блянове	97
На гробището бях	98
Висят листата	100
Николаус Ленау. Живот в дати	103

ТЪЖНИ ПЪТЕКИ

Отидох с теб в леса чудесен,
към нас като желан привет
долиташе на птици песен,
животни тичаха навред.

Където горе сред дървета
ехти на радост весел зов,
премина там, от скръб обзета,
безмълвно нашата любов.

Отидох с тебе на реката.
Навред – нощ нежна, тишина.
Оглеждаше се във водата,
сияйна, пълната луна.

Другари ведро тук се смяха,
а нашата любов видя
как време, радост отлетяха
в течението без следа.

Висяха облаци в небето
над гробището тихо. Ах,
как спяха мъртвите, додето
вървахме клетки покрай тях.

В гранити, в кръстове опора
не ни намери любовта.
Как бродим, със сълзи във зора,
видяха ли ни те в нощта?

ДУШЕВНОБОЛНИЯТ

Дълбока рана имам във сърцето,
до края тихо ще я нося аз.
Тя все по-силно гложди ме, додето
отлита си животът час след час.

Познавах аз една, тя може, зная,
да разбере какво ми тъй тежи.
В ръцете ѝ ще жаля, ще ридая,
но тя в студената земя лежи.

О, майко, чуй ме, мъката ми виж!
Ако в смъртта ти любовта живее
и ако можеш да ме утетиш,

о, нека със живота се прости
детето ти – за тиха нощ копнее,
тъй морно то, – освободи го ти!

ПОГЛЕДНИ РЕКАТА

Видял туй щастие, което пак
не ще се върне никога, в реката
добре е да погледнеш всичко как
се движи и изчезва във водата.

Щом в себе си дълбоко си се взрял,
по-леко ще погледнеш туй, което
за теб най-скъпо беше и без жал
изтръгнаха ти вече от сърцето.

В потока втренчено сега се взри,
додето бавно леят се сълзите,
през топлото им леене съзри
надолу как придвижват се водите.

Забрава ще затвори във мечти
в сърцето тъжно раната му жива.
Душата с болката ѝ виждаш ти
самата себе си да се излива.

НАВРЕД Е МЪРТВО ТИХО

Навред е мъртво тихо, безметежно.
В леса повява леко в този час
и шумата докосва полъх нежно –
това умираше обичам аз.

Неспирно, бавно всичко тук линее
и свършва времето на любовта.
И нито птица повече не пее,
и капят бавно сухите листа.

Политат птиците на юг далече,
гнездата са покрити с шума пак,
така от грижа нямат нужда вече.
Листата падат морни сред шубрак.

И сякаш до слуха ми долетява
в това безмълвно шумолене вест,
че в празник вече се преобразява
умирането в този тъжен лес.

ЕСЕН

Листата падат в хладна късна есен.
В леса бучи раздяла в този час.
На славеите пролетната песен
над пустото море пропуснах аз.

Тъй благи, светли небесата бяха,
изчезна топлата им светлина.
Дори сурови ветрове не пяха,
не процъфтя в морето ни вълна.

Премина младостта ми в скръб и мъка,
пропуснах радостта на пролетта.
Навява с ужас есента разлъка,
бленува моето сърце смъртта.

ЕСЕННО РЕШЕНИЕ

Оловни облаци и лъх на есен,
по улиците ходя сам сега.
Навред е тишина, ни птича песен.
Ах, изоставеност, покой, тъга!

И смъртен хлад на зима недалече
поява. Но къде е радостта
на песовете, няма ли ги вече
в нивя вълните златни на жита?

И вече късно е, студено става,
върху ливадите лежат мъгли,
а през оголения хълм навява
скръбта и лъха смърт като че ли.

Сърце, ти чуваш ли как мощно вие
водата на пенливия поток?
А щяхме някога да водим ние
беседване със смисъл най-дълбок.

О, тъй като надежда ти таеше,
сърце, и люби с плам неповторим,
само на болката причина беше.
Но всичко свърши, трябва да вървим!

По пътя ни в прегръдка здрава
да те заключа искам аз –
че може вятър да поява
или пък да настане мраз, –

за да вървим сами и тихо
по нашия последен път
и никой да не плаче лихо
на гроба ни освен дъждът.

БОЛНИЯТ В ГРАДИНАТА

Пак славей? Толкоз късно той пропява?
Повехнали са всичките цветя,
в полята вече житото узрява
и още един звук от пролетта?

О, пролет, бе ли ти известно вече,
че ще умра през лятото и аз?
И пращаш ти към мене отдалече
последен поздрав в този късен час?

МАЙКАТА НА ГРОБА НА ДЕТЕТО СИ

Над снежни гробове, сковани в мраз,
ужасно профучават ветровете!
Детето си не мога вече аз
да видя, то лежи под снеговете!

От бурята разклащан, кръстът плах
пропъшква. А когато би камбана,
за да провъзгласи смъртта, от страх
и мъка майката бе завладяна.

Ах, моят син студен лежи сега,
така дълбоко под пръстта зарит е!
Над гроба вдига вятърът снега,
фучи и в лед превръща ми сълзите!

Ах, стори, ужасяваща, смъртта
страните му тъй рано изсушени
и благите очи за радостта
затворени са вече, вледенени!

Ах, моят син студен лежи сега,
така дълбоко под пръстта зарит е!
Над гроба вдига вятърът снега,
фучи и в лед превръща ми сълзите!

ПОГРЕБЕНИЕ НА ЕДНА СТАРА ПРОСЯКИНЯ

Носачи в черно четирима
понесли са на рамена,
без скръб в очите им да има,
носилка с тяло на жена.

Те бързат с него упорити
към мястото на мир, покой.
О, бедна просякиньо, спи ти
в тъмата на сандъка свой!

От скръб сърце не е обзето
при глухия камбанен звук.
С теб беше нуждата, додето
ти беше още на земята тук.

Един раздран саван остави
над теб скъперникът човек
и кръст осакатен направи
за гниеция ти ковчег.

Но подигравки не изглежда
мира ти скверно да рушат,
затуй че някой ти отрежда
един лош бог по твоя път.

А в младост някога цъфтеше,
бе блян за всеки хубавец,
и на жътварския танц беше
за красотата образец.

Мъже, с които дръзновена
танцува ти, ги няма тук.
Гъдулката лежи строшена,
а нявга бе с най-чуден звук.

НА МЕЛАНХОЛИЯТА

В живота съпровождаш ме с отрада
ти, меланхолийо, със тайнствен лик.
Звездата ми, сияе или пада,
от мене не отстъпваш нито миг.

Натам, където вият се орлите,
над бездните ме водиш често ти,
където взират се сами елите
и шумно горският поток ехти.

За мъртъвците мои мисля често
и мъка с пълна сила блика в мен,
отпускам моето лице злочесто
върху гърдите ти аз, покрусен.

СКРЪБ

Цветя дъхтящи, птици над полето,
недейте с порив толкова голям
с копнежи да изпълвате сърцето –
по улиците нека бродя сам!

Когато срещнахме се за последно,
животът сякаш, чувствам, отлетя.
Посърна ми и по лицето бледно
на щастието сетно есента.

На зимата дойдоха студовете,
в сърцето ми сълзите не текат,
замръзнали, умрели; вече блед е
в гръдта ми на надеждата цветът.

Цветя, ухайте, птици, волно пейте –
другари в радостен приветлив час, –
ала да ми напомняте недейте,
че съм от пролетта отхвърлен аз!

ТЪЙ ДИВ И ПОТРЕСАВАЩ БЕ СЪНЯТ

Тъй див и потресаващ бе сънят,
безкрайно тъжен, ужасяващ ад.
На себе си бих казал аз,
че спях в несвяст,
без сънища. Но леят се сълзите,
сърцето силно бие във гърдите.
Пробудих се напълно отмаял
със мокра кърпичка, изтръпнал цял,
като че подир погребален час.
Насън ли я извадих аз,
за да си изсуша лицето?
Не знам. Но ето,
онези страшни гости тука бяха,
на нощен пир до късно те стояха.
Аз спях, домът ми беше изоставен,
те в него водеха живот неблагонаправен.
Сега са въвн отново съществата.
В сълзите си откривам аз следата
как всичко са разтърсили в гърдите
и виното разляли са дори те.

ЗАЛЦБУРГСКОТО ГРОБИЩЕ

Тук имат мъртвите един чудесен
подслон за отдих, мир през вечността.
За възкресението пее песен,
пробудена от слънце, пролетта.

Когато всяка болка покрусил те,
щом любовта ти спуснат в гробен мрак,
потъваш в блянове, че мъртъвците
ще можеш някой ден да видиш пак.

Пристигащият странник уморен
се спира тук, където красотата
над мъртъвците бди ден подир ден.

В обятията ѝ дълбоко спят
и стоплят се за нов живот цветята,
вестителките ѝ, за да цъфтят.

СМЪРТТА НА ПРОЛЕТТА

Защо тъй плахо, ветрове, шептите?
Навява през полетата скръбта.
Тъй неспокойно жаят и вълните:
настъпва смъртен час на пролетта!

И в буреносни облаци небето
дълбоко крие болка и тъга,
проплаква пак на пролетта детето
в зелено ложе на смъртта сега.

Щом пролет мамещо ни поздравява,
сърцето в скръб предчувства своя рай,
щом спомня ни за него тя, тогава
гърдта разкъсва мъката безкрай.

Светкавица просторите раздира
и бурите над хълмове ехтят.
Ала с усмивка пролетта умира
и розите ѝ тихо ще заспят.

ЕДНА ЕСЕННА ВЕЧЕР

Задухва вятърът, оголва дървесата
и вика "Лека нощ!" навътре във гората.
Блести над хълмовете пълната луна,
забулва облак ледената долина.
Промъква се поточето и носи сухи
листа надолу, плачейки със вопли глухи.
За пръв път чувам в извор толкова тъга.
Върбата кърши меки клони на брега.
Потока слушам аз и спомен ме владее
за мой приятел близък, който вече не е
сред живите, но сякаш той безспир шепти:
"Не ще се видим нивга вече, знаеш ти!"
Врещене пори въздуха, от студовете
на зимата побягват гъски, те крилете
размахват в ужас бързо, като есента
оставят, както върху онзи хълм смъртта.
Къде са? Ах, как бързо стрелкат се далече
на светлата луна, невидими са вече.
Викът им, пълен със предчувствие, сега
се чува още, будейки в гърдата тъга.

На юг се носят птиците, ала покрива
смъртта тъй също юга с мрежата си жива.
Природата във сън тревожен вечността
съзира, иска да избяга от смъртта.
На птиците викът, заглъхващо далечен,
във тежък сън е повик на живота вечен.
Далеч са птиците сега и вече аз
не мога да ги чувам. Ала в този час
развихря се съмнението във душата,
като ме пита с упоритостта позната:
"Не е ли на живота туй привидността,
Фата Моргана и игра на вечността?
Защо тогава е животът тъй тревожен
пред своя край, щом той е невъзможен,
понеже е привидност? Не е ли страхът
пред туй, което ще се случи всеки път,
отблясък, който да изчезне не желае?
Привидност също тъй не е ли той?" Кой знае!
Като мъгли, които тежко там висят
над долината, мислите ми се роят.

САМОТА

Тъгува тихичко потока
и тъмни смърчове растат.
Сърце, тук мъка, скръб дълбока
ще трябва да те обградят.

Там птиците от дървесата
пропяват своята тъга.
Безмълвието на гората
не носи отговор сега.

И щом безмълвността владее,
жали, че в този глух покой
духът на любовта се рее –
разбира, чува всичко той.

Не са загубени в покоя
сълзите ти, сърце, че Бог
разбира всяка болка твоя,
любовния копнеж дълбок.

ТЕЖКАТА ВЕЧЕР

Надвисват с тежест най-голяма
и плахо облаци над мен.

Сами, в отдавна минал ден,
в градината вървахме двама.

Тъй мрачна, душна и унила
и тъй беззвездна бе нощта,
напълно като любовта,
единствено сълзи родила.

Щом час настъпи на разлъка
и лека нощ ти пожелах,
тогава смърт на двама, плах,
аз пожелах, сломен от мъка.

ТАМ ПОГЛЕДНИ

Там погледни зелената ливада,
безмилостно на слънцето жарта
над нея се изсипва; за прохлада
на облак плахо закопнява тя.

Там той се носи в своя ход ефирен –
под него радост на цветя цъфти, –
примамва го тя със копнеж немирнен
и той сега докосва я почти.

Тъй близо е, тя въодушевено
дълбоко във горещата си гръд
отпива свежестта му и блажено

по нея пъпките, които спят,
ще цъфнат в хубост необикновена:
на любовта картината нетленна!

СЛАВЕЯТ ВЪРХУ КРЪСТА

На гроба върху кръста дървен днес
самотен славей пя с прекрасен глас.
Но той отлитна още в ранен час
отново към зеления си лес.

От пролетния хор там прозвучава
пак песента на славей вдъхновен,
но друга птичка вече не пропява
от кръста над портрета съкровен.

ДО НОСИЛКАТА НА ЛЮБИМАТА

Завинаги притихнала и бледа
лежиш ти на носилката, любима!
Примами твоят чар смъртта и ето,
дойде и те прегърна тя!

В прохладата на лек ветрец стояхме
веднъж във здрача до едно поточе.
Тогава казах ти с душевен трепет,
че вечно ще те любя аз!

Замислено наведе към вълните –
тъй мимолетни – твоя лик прекрасен,
като че уловен от шепот тъмен
на глас от бъдни времена.

Засегнат от мълчанието твое,
попитах чу ли моя глас душевен.
Ти кимна мило, ала ми се стори
тъй недостатъчно това.

Горещи сълзи падат от очите,
докосват твоето чело студено –
от него отлетя онази тиха
замисленост на любовта!

С отслабнал глас мълвя към тебе плахо:
"Обичам те завинаги!" О, как аз
бих бил блажен, ако на мойта болка
с най-леко кимване отвърнеш!

БУРЯ

Небе от тежки мисли своеволни
без жал виси над моята душа.
Безспир въздишки от гърдите болни
напират и от мъка се душа.

Зловещо в тъжния ми взор звездата,
като напразно търси цел, блести.
Ах, откажи се! Искаш, знам, в душата
да охладиш жарта си в сълзи ти.

Във взора вече не блестят сълзите
и в него е угаснал всеки плам.
Ала как леко става ми в гърдите –
ще ги остави ли скръбта, не знам.

Но в погледа ми залезът сияе
и облаци разкъсани летят.
Това живот или пък смърт вещае?
Въпросите в сърцето се редят.

Бучат над ледовете и снега
във бясна буря ветрове сърдити,
като че бягат те – сърце, сега
за диви жалби пак се пробуди ти!

Да се родят пак мъки в твойта гръд
и възкреси си вече мъртвците,
и остави ги да се понесат –
замръзнали – на бурите в тъмите!

РАЗДЯЛА

Далеч са славеите и цветята,
студен самотен лъх на есента
повява през шубрака гол, с листата
опада също тъй и радостта.

Това лесът е, в него с теб вървахме
и във молитвата на сладка страст
отдадени и безметежни бяхме –
забравило бе времето за нас.

Земята да пребродиш ти желаеш.
Туй пътят е, неравен и студен,
примамва те, любими, мощно, знаеш,
напред в забравата, далеч от мен!

“Там ладията в порива си плава
и нарушава морския покой,
но подир малко се възстановява
като в началото отново той.

Виж гарванът как литва от дървото
и клонът се разклаща, но е пак
в покой след миг – да, ще отмре, каквото
те мъчи на забрава в черен мрак!”

ЗИМНА НОЩ

1.

От студ е въздухът пак вцепенен,
снегът под стъпките ми изпращава,
дъхът ми – жарка пара; ден след ден
без край, без отдих пътят продължава!

Как тиха, празнична е местността!
Огрява смърча стар и сух луната
и той, с копнеж изпълнен към смъртта,
навежда клоните си към земята.

Смрази сърцето ми горещо, мраз,
до дъното му проникни дълбоко,
да чувствам в него мир веднъж и аз,
какъвто мир е в туй поле широко!

2.

Вълк вие страшно в горския покой,
тъй както будят майка си децата,
съня на вечерта прекъсва той,
че пак от нея иска си храната.

Бучат над ледовете и снега
във бясна буря ветрове сърдити,
като че бягат те – сърце, сега
за диви жалби пак се пробуди ти!

Да се родят пак мъки в твойта гръд
и възкреси си вече мъртвците,
и остави ги да се понесат –
замръзнали – на бурите в тъмите!

МРАЧНИЯТ СТРАННИК

Морето смъртно в пелена мъглива
аз гледам, лугам се на този бряг
житейски, който приливът залива.
Той става все по-пуст, потъва в мрак.

Капете, сълзи! Чувства пак душата
изгубените часове в любов
и болката неспирна и тъгата
изгарят стари рани с порив нов.

На скъпите ми мъртъвци венците
и на надеждата ми пепелта
на буря танци пръскат и в гърдите
все повече разраства се скръбта...

Разпятието – някога смутен и
блажен стоях пред него – на брега
е счупено, обливат го студени
вълните на смъртта безспир сега.

В объркано дърдорене звучащи,
дочувам сякаш гласове край мен,
но всеки шум ще секне, а ечащи,
вълни ще се разливат ден след ден.

Приятел, който скъп и съкровен е,
посочва няма тъмните вълни,
притиска се все повече към мене –
о, Смъртно Чувство, ти ме прегърни!

АХАСФЕР

Шуми горичка върху степ зелена
и тук земята, тиха, уморена,
живее, в бедната ѝ самота
горичката ѝ е украса; тя
като вдовица с обич вярно тази
прекрасна булчинска украса пази,
да освежава своите очи,
в които тежката ѝ скръб личи.
Самотна пустота е, докъдето
се носят облаците във небето.
Колиби пръснати са сред степта.
В приятелство овчари участта
тук свързва тихо. Ала на земята
живот без мъки няма. И липата,
висока, с пъпки, шумоли; лъчи
последни пръска слънцето, очи
забавя върху пъпките и вяло
за сетен път се спира върху тяло
на прекалено млад умрял овчар.
Оплакват скъпия любим другар

овчарите, носилката поставят
те до липата, сякаш предоставят
на пролетта за сетен път привет
да му отпрати. С лик нещастен, блед
тук майка му до него коленичи
и в трепет с розови венци го кичи.
В скръб всички гледат мъртвото лице,
лика му с вярност носят те в сърце.
Държи баща му неговите вещи –
овчарска гега, флейта – и с горещи
сълзи ги мокри: трябва в гроба днес
и тези знаци на овчарска чест
да го последват. Сякаш му се струва,
че неговите песни пак дочува,
но те навеки вече ще замрат
и скръб изпълва неговата гръд.
Кой язди тъй насам, от сили дивни
като че тласкан, със къдрици сиви
край своята глава и с лик студен,
оловен и дълбоко набразден?
В живота гордо той се извисява,
като скала на бури устоява.

Брадата му е светла и почти
като сребрист скалист поток блести.
От тъмна паст звездата очна греє,
от земна радост сякаш вече не е
примамвана, и сякаш с жарък плам
говори тя: "Ако не трябва, знам,
несигурната стъпка да огрявам,
с досада нямаше да продължавам
да светя аз в света!" Без миг покой
се лута Ахасфер неспирно, той
към плахите овчари приближава
и казва им тържествено тогава:
"Тъй, тихо се молете, тишина
пазете на мъртвеца във съня
и на неблагодарността потока
сълзи задръжте в мъката дълбока!
Сънят добър е – сладък смъртен час, –
щом плаши той глупаци като вас!
Да можех в трапа също да се спусна,
о, смърт, в ръцете ти да се отпусна
аз като него в този черен ров!
Той срещна рано твоя благослов!

Позете не изгръскват прах, туй време
в смъртта е тъй приятно: всяко време
далеч е; взор затворен, без следи
от сълзи; тихи, без копнеж гърди!
Спокойни устните му са, защото
въпроси плахи липсват на челото.
Обикнат от съдбата, в младост той
умрял е леко и лежи в покой.
И от греха на болка най-голяма,
тъй както от житейската измама,
пожален бе от своята съдба.
Сърцето му е тихо, а в борба
е моето – ни миг покой не зная! –
за да умре то някога накрая,
шабата свой да види в гроб студен,
във треска бие бързо ден след ден!
Човекът спи на майка си във скута,
подир това с отворен взор се лута,
спящ странник, сред заблудите в света;
блажен от полъха на утринта,
сънува пъстра, радостна надежда
и тъй щастлив, опиянен изглежда,

додето сграбчи го във миг проклет
животът със ръката си от лед,
разтърси го и му съня прогони,
тъй както моята от тези клони
сега разтръсква цветовете тук.
Но него още ледният юмрук
не го е сграбчил, той лежи блажено
без страх в съня, с лице успокоено.
Аз виждам хубавите му черти,
които скрили са смъртта почти,
и сякаш че разказват те лъжата –
в безмълвие – за рая на земята!”
Разтръсква цветовете отново той
и веят се те в танца смъртен свой:
”За разрушение играта стара,
земя, на цветовете ти пак подкара?
Природо, на играта пуста ти
не се ядосваш? Но си тъй почти
като гледачка циганка, която
разцепва карти, зяпа глуповато,
тълкувайки човешки съдбини
и миналите, както бъдни дни.

Неспирно образите се редуват,
като най-сериозно пророкуват.
Съзирах векове безброй сломен,
безсилни те минаваха през мен.
О, нека те прегърна, смърт, в туй тяло!
Страните му цъфтят в блажено бяло.
Студенината му е свеж балсам
в сърцето за изгарящия плам!"
И докато овчарите поставят
капака на ковчега, съзерцават
очите му разпятието – в миг
преобразен е неговият лик!
Като че ли го ужас завладява
от спомен и изрича той тогава,
облян в сълзи: "На този сух капак
е образът Му, той ме следва пак!
Веднъж пристигна гладен Той, без сила,
помоли пред дома ми за закрила,
превит под тежестта на кръст, позор!
Но срещна го без милост моят взор,
прогоних го от моя дом далече
глупакът аз и ето, също вече

съм гонен, от проклятие сразен,
и всеки гроб затворен е за мен!
Заставах, плачещ просяк, пред вратите,
смърт молещ, на стихииите – уви, те
прогониха ме. Стягах в клуп без страх
аз шията си, ала изтърпях
недостига на въздух – жив оставах!
Пред царствата на смърт с копнеж заставах:
за смърт аз молех огън и вода –
те чезнеха пред мене без следа.
Надолу, плачещ, виках в скална бездна:
"Земя, о, нека в тебе да изчезна,
о, майко, ти разкъсай си сина!"
Но с присмех тази земна дълбина
отвърна ми и ме понесе леко
въздушното течение далеко
пак сред скали, залутан, жив. Без страх
в едно легло със чумата лежах!...
Смъртта, във ярост тигрова горяща,
в отровните растения цъфтяща –
в най-прелестни уханни цветове, –
промъкваша се скришом в лесове,

като пробожда странника в петата –
мен не ме взе, презря ми тя молбата!”
И странникът извърща се тогава,
нататък без покой той продължава,
към залеза, към сетните лъчи.
Над него птичка някаква цвърчи.
И крачейки по пустата ливада,
се удължава сянката му, пада
до кръстещите се овчари тя,
сковава на жените в страх гърдта.

ДВОЙНА МЪКА

Двукратна мъка ни тежи в гърдите,
стоим ли до ръба на пропастта
и в гроба тъмен гледат ли очите,
помръкнали от мраза на смъртта.

Внушава тази мъка на земята,
че отминават радост и тъга,
но чувства мъката на небесата,
че се желаем ние пак сега.

И прозвучава тази двойна мъка
във песента на лебеди. Разлъка
се влива в сълзите ни в този час.

Страна пред зора – тъмна, непозната –
е може би потайният ни аз
и в нея чудно се делят два свята.

КОПНЕЖ ЗА ЗАБРАВА

Лета, на брега оковите ти скъсай,
от света на сенките излей вълната
върху мене, та да пия лек за рани
на душата плаха.

Идва пролет с аромат, любов и песен,
както винаги докосва тя сърцето,
но то както винаги не бие вече. Лета,
изпрати вълната!

МОРСКА ТИШИНА

Тихо! – Глъхнат ветровете,
също морните вълни,
слънцето зад върховете
пак към залез там клони.

И в умората небето,
щом го облак помрачи,
тежко ляга над морето
при последните лъчи.

Корабът, забравил вече
пътя си и от целта
още толкова далече,
отпочива в самота.

Ах, да литне само птичка
в тези мъртви висини,
да се появи едничка
рибка тук от дълбини!

Но са пусти висините,
не потрепва ни вълна –
също ли и в дълбините
властват мрак и тишина?

Както все ме съпровожда
тъмна скръб в леса зелен,
също тук ли ме спохожда
болка сред покой блажен?

Носи болка вечно жива
вред природата и в мен
тайнствено я тя излива
безконечно ден след ден.

Че прикрито в тъмнината
на дълбоките води –
истина е, да, мълвата –
род един човешки бди.

Там приятел обитава
и природата сега
тайнствено му доверява
всяка мъка и тъга.

Ала той добре прикрит е,
тайна е, що чувства той,
и измива му сълзите
тук морето в ням покой.

ЗАГУБЕНО ЩАСТИЕ

Все още тук дърветата шумят,
но техните листа са други вече
и спомените летни ще замрат.
Ужасно земно време, как далече
отнесе ти зелените листа
и от живота прежен радостта!

Прекрасна, несравнима с нищо, с мен
сред тези тук дървета тя вървеше.
Чист, взорът ѝ, на щастието в плен,
под лунните лъчи блажен блестеше
и слушах сладкия ѝ чуден глас:
"Завинаги ще те обичам аз!"

Но по-дълбоко хвърли ме смъртта
в живота и заключих аз в душата
съкровището си на любовта –
на нея чуждо, – ала с непозната
страст ще строши ли, без да знае мир,
и сетното ковчеже най-подир?

ПРЕХОДНОСТ

От планината наблюдават нямо
руините на замъка в лъчите
на лятна лунна нощ. Въздъхва само
ветрецьт леко в клони на елите –
единствен бдящ над самотата тук –
и шепне: “преходност” с потръпващ звук.

За преходност напомнят в долината
безброй могили с кръстове, където
в гранита са вдълбани писмената
на болката, като в сърце, което
е изоставено. Изтлял дори
е споменът, забвение цари.

И образи на чувствата менливи
заливат подиграващо сърцето;
напразно в плен на блянове красиви
желае то да задържи небето:
отнесено е в мъката сега,
замира също кротката тъга.

Отново "преходност" слухът долавя
в гърдата, където детски глас чудесен
отдавна повече не прозвучава,
тъй както за любов вълшебна песен,
и вече в този плах въздъхващ стон
замира сетният приветлив тон.

VANITAS

Напразният стремеж, борбата мощна
изяждат мъничкия ти живот –
додето прозвучи камбана нощна –
и спира лудият житейски ход.

Природата по твоите пътеки
свещени дарове пред теб откри,
но търсеше премеждия нелеки –
за миг не ги поглеждаше дори.

На славей песен, цветето уханно,
целувка на момиче и привет
приятелски зовяха непрестанно,
но продължаваше ти все напред.

До теб глупачка водеше немирно
играта зла и с жест така умел
тя сочеше в простора сив безспирно:
“Приятелю, блести там твоята цел!”

Могъщество и слава, чест: химера
са нейните ласкателни слова,
единствено измама на хетера –
безстойностна играчка е това.

Превръщаш се ти в стар младеж тогава –
как още маха ти в простора, виж,
приятелката ти и те оставя –
и сам до своя гроб сега стоиш.

Не ще да съхне челото ти вече,
когато бориш се ти със смъртта,
дочуваш присмеха ѝ надалече
и ледена, поглъща те пръстта.

НА НАДЕЖДАТА

От теб, надеждо, нека съм свободен,
не се понасяй ти над моя път,
далеч съм аз от трепет благороден,
звездите ти над мене не блестят!

Тъй някой към короната протяга
ръка, но скоро той е покосен
от смърт, тя край на дързостта му слага
внезапно, в неговия дом студен.

Друг някой пък постига туй, което
е искал само първият – уви! –
достига висини на битието,
тресат се кули, щом се разгневи.

Защо, надеждо, палиш му в гърдите
сияен пламък на прекрасен блян,
когато сочиш му в далечините
цял континент, от врагове владян?

Дрънчат окови ледени в затвора,
на изток хвърля ли победен взор,
провикват се опиянени хора:
“Спаси ни ти от черния терор!”

Внезапно го застига зла прокоба
и го лишава от корона, власт,
намира във вълните морски гроба,
потъва в ледената водна паст.

А в празнична спокойна нощ повдига
изследовател горд воала лек
на святата природа и достига
недостижимото за друг човек.

Да просияе вечността тогава
за миг пред него ще оставиш ти.
Наградата накрая получава,
че след смъртта забравен е почти.

За щастие на любовта, което
не е могъл да има нивга той,
друг някой пък открива си сърцето,
под твоя власт незнаещо покой.

Ах, тя обича го и той блажено
в обятията свои я държи,
но нежният любовен цвят сломено
повехнал на земята ще лежи.

Лек полъх са словата твои, зная;
надеждо, в тебе ще повярвам пак,
откриеш ли ми ти с усмивка тая
бленувана страна на смъртен мрак!

ТРИМАТА ЦИГАНИ

Трима цигани веднъж видях,
бяха легнали посред житата,
докато през камъни и прах
тежко тътреше ми се колата.

Първият държеше във ръце
своята гъдулка и унесен,
с грейнало от залеза лице,
свиреше безгрижно чудна песен.

Беше вторият с лула в уста,
взрян в дима блажено, сякаш вече
от безкрайните блага в света
бе душата му така далече.

Третият спокойно бе заспал,
на дърво цимбалът му висеше,
в сън невинно бе потънал цял,
лек ветрец през струните свистеше.

Дрехите им багреха петна,
дупки зееха по тях безчет, а
сякаш волно с присмех, без вина,
срещаха те всякаква несрета.

Тъй прозрях три пъти как проспан,
как пропушен и просвирен става
земният живот – и тъй презрян! –
почне ли за нас да се смрачава.

НА ВЯТЪРА

В чужбина се отправям аз. Назад
поглеждам пак за миг: в далечината
съзирам устните ѝ да мълвят
и как ми маха тъжно тя с ръката.

По моя мрачен път отново тя
скъп поздрав на прощаване изрече,
но той до моя слух не долетя,
че вятърът отнесе го далече.

Че трябва щастието свое аз
да изоставя, вятър груб и леден,
не ти ли стига туй, та в този час
отнесе и привета ѝ последен?

В ПУСТИНЯТА

Приятели, с усилия нелеки
не е ли само празна суета
да се проправят мънички пътеки
през пясъка пустинен на света?

И пръскат тъй нозете без насита
следи в праха при хода си нерад,
но твърде скоро буря ги помита –
от мърша сякаш мамен лешояд.

И тласка вечен порив към страната
на мир и на ненарушим покой –
развяват се тук-там в далечината
безгрижно, ведро знамена безброй.

И ние странстваме в далечините,
примамващи със тайнственост, безспир,
но палят на пустинята лъчите
копнеж за дом, изпълнен с хлад и мир;

копнеж по-жарък палят те в сърцето
и той расте неспирно в гроба глух
на непознатата земя, където
сълзите ни жадува пясък сух.

ЕСЕННА ЖАЛБА

Ти, благородна есен, си далече.
По своя път не спираш нивга ти!
Където цветовете цъфтяха, вече
плах порив есенен сега ехти.

И толкоз тъжно вятърът поява,
като че плаче, в клони и шубрак.
Изтръпва през повехнала дъбрава
природната въздишка в нощен мрак.

Отново, ах, тъй бързо надалеко
година от живота ми лети.
И от гората прошумява леко:
"Откри ли щастието свое ти?"

Как чудно през сърцето ми премина
ти, горско шумолене, пак сега.
Донася всяка следваща година
увехнала надежда и тъга.

БОЛКАТА

При тази тъжна дума в изненада
потръпва леко нейното сърце;
с горещите ѝ сълзи също пада
и гримът от невинното лице.

Животът толкоз дълго заблуждава,
ала на грима сочиш, болко, ти
житейския повехнал лик с такава
правдивост: истината в теб блести!

ЦАРУВА ГЛУХА ПРЕХОДНОСТ

Царува глуха преходност навред!
Животът странстване е многостранно,
един пуст лов, препускане напред,
и губим сили късно или рано.

Да би човек последната си цел
с младежка страст достигнал на земята,
тъй както е началото поел,
той би посмял се също на играта.

Но като стомна пукната безспир
ни носи мощ, загубено навеки
е съдържанието най-подир;

зад нас остават всичките пътеки.
От нея, празна, кой ще пие пак?
Потъва в кладенеца в нощен мрак.

ТВЪРДЕ КЪСНО

Отмина безвъзвратно есента,
мечти и чувства и любовна нега
отмряха в миналата лятна жегга,
и поривът за дело отлетя.

С пришпорен кон, непримирим и твърд
аз скачам в жара палещ на борбата:
към мен прохлада лъха от шабата,
щом със умора ме обгърне смърт...

Момиче, ах, отказано ми беше
да те открия в слънчевите дни –
напразно мъката ми те зовеше.

На битката от тъмните вълни
изплува образът ти скъп в покой,
по скоро в пламък ще изчезне той.

ТРИМАТА

Напуснали са трима бойното поле,
след бой загубен яздят и изглеждат зле.

Конете душат кървавата топлина:
струи от раните червената вълна.

И капе от седло и от юзди кръвта,
земята мие и в пръстта попива тя.

Конете крачат леко, спрели са почти,
че иначе кръвта обилно ще шурти.

И яздят плътно те един до друг сега,
сърцата им разкъсват болка и тъга.

В лицата си се взират и един от тях
на другите говори, пребледнял и плах:

“Най-хубава мома ме чака в този час,
затуй тежи ми, че умирам рано аз!”

“Аз имам къща и стопанство, лес зелен,
а трябва много скоро да умра сломен.”

“Тъй тежко е да се умре, затуй съм взор
отправил към божествения свят простор.”

Три лешояда вдишват топлата следа
и неотлъчно следват смъртната езда.

Крещейки, разпределят си един на друг:
“Изяждаш този, онзи – ти, аз – този тук!”

НА МОЯ ПРЕПАРИРАН ЛЕШОЯД

1.

Мой препариран лешояде, толкоз тих, унесен
стоиш, сега за тебе с лирата си пея песен.

Ала не чуваш ти, напразно пращам ти привет –
на мъртъв слух да пее свиква днешният поет.

Все още жив е този дух, дарил те със крилата –
не го уби повецът, – чуваш ми сега словата.

И щом човек за песента ми си остава глух,
опиянил сърцето ми, ме слуша този дух.

Поисквам да съм аз сега далече сред скалите
и ти над мене тихо да кръжиш във висините.

Оставям с полета ти да се рее моят взор;
да сграбчиш жертва стрелваш се от синия простор.

Така като светкавица се спускаш към земята,
в живота топъл впиваш нокти с жажда непозната.

Сърцето пълно ти цениш като пияч: безспир
да пие и смъртта с живота от един потир.

И въпреки кръвта, скръбта, смъртта тъй блага става,
щом жажда за живот със ярост се съединява,

щом при последен дъх живот отлита, щом смъртта
е сякаш тихо преминаване във самота.

Елате, до ковчега плачеци в тъга безмерна,
с мен в каменната долина и с мойта птица черна.

Природата безсмъртие за вашите души
ще ви разкрие, с тази кръв скръбта ще утеши.

Викът на птицата, парализиращ сетивата,
пленителен и най-прекрасен звук е за душата.

Утеха има тук човек, лишен от мир, покой,
че приближава историческата тайна той.

Духът с гореща ненаситна жажда кръв жадува,
а също в люти битки на народите бушува.

В душата е това един нетърпелив отпор,
за да разбие тялото ѝ, нейния затвор.

Духът прониква кайзер на владение могъщо
и меча му за сеч народна той размахва също;

ловеца, който тласка като дивеч масите в гъстак
от щикове на войнството си в смъртен леден мрак.

Духът, като съдба при вой на болки – семената
на славата му, – пуска острите стрели в сърцата,

духът, потънал за Хелена в сладостни мечти,
когато бурята на битките му зли еhti...

От кървавата смърт потрися се по-зле сърцето,
отнася ли невидим лъх живот в небитието,

потръпва ли играта на последен стон зловещ
над мен като дима на угасена вече свещ.

Но страшна е смъртта, щом епидемия настъпва,
тогава в ужас най-голям народът клет изтръпва.

В гроб кайзерът лежи, отхвърлят всички робски мрак,
щом подир шумен ужас друг по-тих настъпва пак.

Стотици епидемията от живот лишава,
природата съмнение като че проявява.

И сякаш от проклятие подгонена, смъртта
желае в тайнствени отрови да потърси тя.

Войната лешояд е, тя за кръв изпитва жажда;
от змийско семе тази епидемия се ражда.

Където вие се змията, побегнете в миг
от отмъщението ѝ, от ужаса безлик.

Но иска като дивия орел сред небесата
напред живота да подтиква също и змията.

2.

О, лешояде мъртъв, благороден, див, с лик леден,
до теб поставих да виси и този череп бледен.

До него клюна окачил съм – близо да стоят, –
като че изкълвал си неговата сетна плът.

Пред гледката във вените кръвта ми пламенее
и в плен на блян, за хималайски дълбини копнее.

В забрава епидемията зла ще отлети,
щом виждам в теб, природо, как блажество пак блести.

Житейска буря носи тази гледка на смъртта далеко,
победен вик поглъща смъртните ми жалби леко.

Тъй с лешоядите, които трупове кълват,
и мисли за безсмъртието в бурята летят.

НА СМЪРТТА

Затлее ли в сърцето всяко чувство
и пламъкът любовен не пламти,
звездата в поетичното изкуство
не свети ли, о, смърт, срази ме ти!

Разкъсай тялото ми на парчета,
певецът ти да литне от света,
и не тори житейските полета
на чувствата замрели с пепелта.

НА ЕДИН ПОЕТ

Когато някой днес със сили лични
прокарва пътя си през гъсталак,
той трайно с лавъра ще се обкичи –
изкуството не е приятел благ.

С ласкателства и подлост свойта слава
подхранваш ли ти, скоро без следа
тя ще потъне в нощ и във забрава,
че иска да расте на свобода.

Но тръгне ли по пътища трънливи,
лъхът ѝ крепък ще почувстваш ти,
подир творби най-пламенни и живи
тя неочаквано ще разцъфти.

КРАЙ!

Заплашващ виждам бързо лешояда
да се понася пак над радостта.
Каквото любих, търсих, без отрада
отнесено е вече от смъртта.

На сетното ми щастие следата
смъртта изтри във своя гняв проклет,
така че вече няма глас душата
в природния изпълнен с мрак съвет.

Към тъмните вълни на ярка пяна
пак не посягам безразсъдно аз:
с горчивите сълзи измил съм бляна,
горял в гърдите до последен час.

ЕХО

Самотен странник пее светла песен,
но млъкна, скри се в горския покой;
да слушам искам още аз унесен,
ала не може все да пее той.

Мълчи, но носят ехото скалите
във тъмен хор, като че в този час
те възкресяват песента; вълните
да плиска изворът дочувам аз.

Замина; "сбогом" казах аз тогава...
Защо тъгувам, че не продължава
край мен туй ехо още да се лее?

За странника щом в края на деня
си спомня някой, мъка ме владее,
додето падне глуха тишина.

НЕБЕСНА МЪКА

Пред визора на небето мисъл вее –
възтежък мрачен облак, – крехък храст
във ветровете диво се люлее,
на луд подобен, обладан от бяс.

Тътнежи от небето проехтяват,
проблясват зениците – тъй искрят
очите, щом на мъка се отдават –
и в тях лъчи несигурни трептят.

И дебне ужас скришом над полето,
мъглата над степта виси без жал,
затиска слънцето с ръка небето,
потънало във мисли и печал.

МЪГЛА

Нерадостна мъгла, покриваш пак
потока с неговата долина,
леса, приветливата планина
и скриваш всеки слънчев поздрав благ.

Покривай земния широк простор
ти с ледната си сива нощ сега
и туй, което пълни ме с тъга.
И миналото скрий от моя взор.

ВЪПРОС

Събуждал ли си се ти в утринта,
с притиснато сърце от болка зла?
И питал ли си откъде скръбта
в сърцето ненадейно е дошла?

Усещаш: сън било е в тежка нощ,
пред теб роят се образи безчет
и те обгръща тъмната им мощ,
души те, плачеш ти, напълно клет.

Излизайки от тази тъмнина,
си мислиш, че на дневен ярък зрак
ще чезне всеки спомен за съня.

Така грехът в живота може би –
като руши мира в душата – пак
живее като вопли и молби.

ЗВУК ОТ РОДИНАТА

И сякаш към душата, пратена от рая,
мелодия за сбогом прозвуча сега.
Тя земната обвивка потопи в омая,
отлитна в сладостно болезнена тъга.

Едва докосвайки ни, тонът мимолетен
се носи над земята пак; внимавай ти,
сърце, на тази песен полъхът ѝ сетен
завинаги от тебе да не отлети!

В ориенталската поезия долавя
на тази песен ехото човешки слух,
в младежки блянове то също прозвучава,
но тъмно, несъзнателно за твоя дух.

Носталгия дълбока плахо ще владее
дочулия звука; лишен от миг покой,
не ще успее никога да оздравее
от пламъците на копнежите си той.

МЛАДОСТ И ЛЮБОВ

Листо от роза, вятър гони всяка младост.
Щом старци срещат се след дълго време пак,
си мислят в бръчките на своята нерадост
от младостта си да открият полъх благ.

Заблудата за вечност кой оставя лесно?
Изстине ли сърце, за нас горяло в страст,
да задържим стремим се чувството чудесно,
но слабо чуваме любимия ни глас.

Листо от роза, младост с вятъра лети;
от младостта по-бързо любовта изтпява –
уханието на листото представлява.

Умирайки, сърцето в сладостни мечти
не иска още да привикне със смъртта
на красотата, сякаш негова е тя.

АСКЕТИТЕ

Не се присмивайте на тъжните аскети,
че на страдания подлагат своята плът,
като избягват радостите мимолетни,
и че към земно щастие не се стремят.

Освен преживящите с жарка страст фуража,
подир загубените светли райски дни,
се срещат и сърца, дарени със куража
да се отвърнат от ливадата встрани.

Владее плахо чувство: "Паднали сме ние!"
Дели ги то от радостната суетня –
пред тях трънливата пътека днес се вие.

Расте достойнството им, щом като минават
край щастieto незаслужено; вина
и свян към него да посягат забраняват.

ГЛАСЪТ НА ДЪЖДА

Почива въздухът над пустите пътеки,
стои си неподвижен сухият трънак,
като че вкаменен и мъртъв е навеки,
додето странник с дреха го докосне пак.

Не знаят граница земята и небето,
ведно са слети те, забулени в мъгла,
като приятели споделят туй, което
в живота им донася болка и тегла.

Трънакът силно изведнъж се залюлява
и шумно лее се дъждовният порой:
туй отговор на тих въпрос е. Продължава

по пътя странникът, дъжда да се излива
и вятъра, свистящ в трънака, слуша той,
мълчи, носталгия душата му обвива.

ГЛАСЪТ НА КАМБАНИТЕ

Не трепва лъх над езерото гладко,
ели и хълмове, скали, стада,
от облак само посетени рядко,
се отразяват в чистата вода.

Сух лист потрепва, на дълбока урва
в тъмата малко камъче лети;
подушила повец, коза се втурва,
по-бърза от стрелата му почти.

Но недалеч камбаните звучат,
скръб будят и душата ни тешат;
пасат алпийски крави край нивята.

Звученето напомня за мира,
завинаги отлитнал от земята
и обитаващ райската зора.

САМОТА

Напълно сам с душа от страх обзета,
без Бог и без любов, сред пущинак
ти бил ли си, изпаднал в зла несрета,
обгърнат на безкрайна болка в мрак?

Дали напускала ти е сърцето
надеждата – и си се чувствал клет, –
тъй както птичка вдига се в небето
да отлети от зимен студ и лед?

Щом в пущинак тъй сам си бил, тогава
ти знаеш как на камъка студен
отчаяно човек се строполява;

как със сковано от страха сърце
той скача от скалата съкрушен,
протягайки към вятъра ръце.

РАЗПЯТИЕ

Отправил ли е взор човек в небето,
протягайки ръцете си с любов,
за да приеме този свят в сърцето,
той за разпятието е готов.

Такава обич – нещо тъй безценно...
Да не загуби нейния светлик,
светът държи на кръста неизменно,
Исусе, твоя благ и любещ лик!

СПОМЕН

Дърво на спомени, тъгата те владее,
листата сухи са, животът – също в мен,
в сърцето ми носталгията с ужас вее,
както през клоните ти вятърът студен.

Седяхме в тиха вечер тук, над нас шумеше
благоуханна твоята зеленина.
Над хълма там, покриван от мъгли, искреше
прекрасна слънчевата сетна светлина.

И тъй блажен любимата държах в ръцете,
унесен клетвите любовни слушах аз,
приветливо усмихваше се всяко цвете
на дивната природа в онзи чуден час.

Ала едва издъхна тази кратка есен,
едва навред разпръсна своите цветя,
едва заглъхна радостната птича песен –
отлитна и блаженството на любовта.

Душа, тъгувай, дните отлетяха вече,
когато някога сърце за тебе би.
Там погребално шествие върви далече –
че мъртва любовта е – с жалби и молби.

НОЩЕН ВЯТЪР

Нощен вятър тихо вее
и заглъхва той почти,
птичка във гората пее
в плен на сладостни мечти.

Изворът там недалече –
всичко е в дълбок покой –
плиска си вълните леко
и клокочи тихо той.

Щом нощта е тиха вече,
спомените се роят,
леки, скоро надалече
те от мен ще отлетят,

че животът си изтпява,
но носталгия, тъга
все тъй не преодолява
никой още досега.

МОЛБА

Над мен ти, тъмен взор, се забави,
нощ сладка, сериозна и безкрайна,
мечтателна и нежна, и омайна,
изцяло силата си прояви!

Вземи с магическата си тъма
света, бушуващ яростно в гърдите,
че над живота ми и над тъгите
ти безконечно рееш се сама.

МЛАДЕЖКИ БЛЯНОВЕ

В градина цветна бави се младеж, с възторг
красивия житейски изгрев наблюдава,
очакването в погледа му просиява,
светът за него е небе, човекът – Бог.

Край него ранен полъх в чистия простор
на розите уханни пръска аромата,
над него пърхат пъстри птички в синевата
и пеят чудни песни те в задружен хор.

Но тихо, тихо, че далеч ще отлетят
пак тези мимолетни гости в страх, защото
това са блянове младежки, най-доброто,
което му е отредено в този свят.

Уви, с железен тежък ход реалността
го приближава: птиците летят далече
и щом загубва ги от погледа си вече,
в сърцето му нахлуват страх и пустота.

А ГРОБИЩЕТО БЯХ

На гробището бях, там, дете тлее
загадката безмълвно и в цвета
на гробищните рози пламенее –
светът цъфти в окови на смъртта.

Над гробове усмихва се с небесен
и търпелив многострадален жест
ликът най-висш от кръста; сладка песен
от него пъ самотна птичка днес.

Тя отлетя към своята обител,
едва заглъхнал чудният ѝ глас.
Пред този лик пях също – тъжен зрител –
и в сенките си се завърнах аз.

Природо, приеми ме ти обратно!
Прости ми, че отбягнах твоя зов,
че търсих лек за мъката, която
дари ми ти за тежък благослов.

Отхвърлих на леса ти в мрачините
аз лекове измамни – несмутен –
и бродя в ледни бездни сред скалите,
където твоят гръм ехти за мен.

ВИСЯТ ЛИСТАТА

Висят листата, уморени
от слънчевата светлина,
в леса утихнало е всичко,
единствено пчела бръмчи
усърдно над цветчето там;
отпаднала от топлината,
на цвете в скута ще заспи.
Потокът весел тук шумеше,
пресъхна тихо той, стопи се
във въздуха звънът му свеж.
И тъжни са местата, гдето
е бликал нявга извор чист.
Когато чуя шумолене,
аз чувствам липсата на този
поток като привет най-мил,
долитащ отдалеч към мен.
Потънало е всичко в дрямка,
спокойствие цари навред.
Да може блага дрямка тук
към мене да се приближи

и ключовете да открадне
към моите богатства, също
оръжията на гнева ми,
така че моята душа,
в забрава потопена въвн,
за себе си да си припомни
навътре в своите дълбини.
Ще славя дрямката, додето
в тъмата приближава леко
и моите очи затваря.
Спи, Бог на детството, ти спи!
Ти, подмладител на света,
светът, лишен от теб, би бил
за миг внезапно остарял.
Ти, чудеса творящ приятел,
освободител на сърцето!
Запазено е през деня
в гръдта сърцето, недостъпно
за образите нежни, леки,
защото мислите пред него,
на ликтори подобни, крачат
въоръжени тежко, твърди,

по пътищата му в живота
и плашат, гонят всяко чудо.
Но в тишината на нощта,
на полудрямката, душата
будува тайно, като Херо
ослушва се, додето Бог
към нея тихо приближава,
понесен леко през вълните
на сънищния океан.
И в сънищата мои флейта
понякога звучи, подобно
на песен от света първичен,
копнеж в гърдите ми поражда.
Разтърсен се пробуждам в сълзи
и на родината зовът
дочувам дълго още аз;
във песните ми е останал
от него още малък полъх!
Приятелю звучащ, ти, сън,
отде е флейтовият звук?
Не е ли само клон в гората,
одушевен от Бог? В съня си
аз люляка на Пан ли чувам?

НИКОЛАУС ЛЕНАУ

ЖИВОТ В ДАТИ

- 1802 На 13 август Николаус Ленау се ражда в Чагад, Унгария (по-късно Ленаухайм, Румъния).
- 1807 Баща му умира и за семейството му настъпва тежък период.
- 1811 Майка му се омъжва за лекаря д-р Карл Фогел. Семейството му се мести в Пеща.
- 1812 - 1815 Учи в немската гимназия в Пеща; взима уроци по цигулка и китара. Домашният му учител Къовешди първи му предрича голямо бъдеще. Но Къовешди умира рано и смъртта му е тежък удар за Ленау.
- 1816 - 1819 Често сменя местожителството си: Токай, Буда, Щокерау, Виена.
- 1820 След една среща с поета Антон Шурц се пробужда неговата наклонност към поезия.
- 1821 - 1830 Връзка с Берта Хауер; първи стихотворения. Следва унгарско право в Пресбург, икономика в Унгарски Алтенбург, право във Виена и по-късно медицина. Контакти с виенски писатели като Йохан Габриел Зайдл, Анастасиус Грюн, Едуард фон Бауернфелд, Франц Грилпарцер. За първи път е публикувано негово стихотворение, "Младежки блянове" (1828). Майка му умира от рак през 1829 г. През 1830 г. умира баба му по бащина линия и му оставя неголямо наследство. Прекъсва следването си по медицина, отива в Германия. В Щутгарт го посреща професорът, редакторът и поетът Густав Шваб. Започва нов период в живота на Ленау. Швабия е неговата втора родина. Започва да се проявява раздвоението на неговата същност. От една страна, той проявява деликатност, душевна мекота, от друга – демоничност, меланхолия и пламенност.
- 1831 Контакти с "Швабски поетичен кръг" в Щутгарт (Густав Шваб, Лудвиг Уланд, Юстинус Кернер).

- 1832 Излиза първата книга с негови стихове; връзка с Лоте Гмелин, племенница на Шваб. Следва за кратко медицина в Хайделберг. Душевното му състояние се влошава. Емигрира в Америка.
- 1833 Разочарован от американския филистерски дух, той се връща в Германия. Криза в миросгледа му. Във Виена се запознава с Макс Льовентал и неговата съпруга Софи. Софи е неговата голяма любов. Живее при Льовентал и Софи е ежедневно при него. Пише ѝ всеки ден любовни писма, които с времето стават все по-тъжни и меланхолични. За Ленау тя е демон, който го хвърля в лудост и от който той никога не може да се освободи. Пише любовни стихотворения.
- 1836 "Фауст" (епос)
- 1837 "Савонарола" (епос)
- 1839 Влюбва се в певицата Каролине Унгер.
- 1840 Изучава философията на Хегел и Фойербах.
- 1842 Пише "Дон Жуан" и "Албигойците" (епоси). Състоянието му се влошава, често бълнува и изпада в умопомрачение.
- 1843 Пише "Горски песни".
- 1844 Сгодява се за Мария Берендс. Иска разрешение от Софи (от раздялата си с нея той непрекъснато страда) да се ожени, но тя му разяснява, че той не е в състояние да изхранва семейство и същевременно да запази своя начин на живот. Мъчат го болезнени съмнения. По време на сватбените приготовления той получава апоплектичен удар, последван от пристъп на лудост. Отвеждат го в усмирителна риза в лудницата във Винентал край Шутгарт.
- 1847 През май е преместен в лудницата Обердъблинг край Виена, където прекарва още три години до смъртта си.
- 1850 На 22 август Николаус Ленау умира в Обердъблинг в пълно умопомрачение.

„Особено на млади хора, както на мене едно време,
Ленау ще се харесва със своята меланхолия
и с вълшебната музикалност на стиха,
с която е възсъздал в слово меланхолията си
тоя вечен безпокойник...

Меланхолията отвежда поета
най-сетне в лудницата, дето неговите приятели
често са го навестявали,
във всеки случай по-често, отколкото минутите
на просветление и съзнаване на своята съдба.

Меланхолията в живота на Ленау
е също една от неговите песни.
И който знае нея, ще обикне и обича завинаги
и другите песни на тоя злочестник.

Тя ги разхубавява и кара нас,
огрените от радостта на живота,
да чувстваме и проникваме
в тяхната особена прелест.“

Пенчо Славейков,
„Немски поети“